

SWOT v povinných opatřeních MAP IV

Na základě doporučení specifické části Pravidel pro žadatele a příjemce výzvy akční plánování v území – MAP byla stávající SWOT analýza doplněna a aktualizována v oblasti povinných opatření MAP IV.

Povinnými opatřeními MAP IV jsou:

- **Podpora moderních didaktických forem vedoucích k rozvoji klíčových kompetencí**
- **Podpora pedagogických a didaktických kompetencí pracovníků ve vzdělávání a podpora managementu třídních kolektivů**
- **Rozvoj potenciálu každého žáka, zejména žáků se sociálním a jiným znevýhodněním**

V dokumentu MAP byly zároveň ponechány SWOT analýzy pro oblasti podpory čtenářské a matematické gramotnosti. Tyto oblasti nejsou v projektu MAP IV již samostatně akcentovány, ale jsou natolik důležité, že byly v analytické části dokumentu ponechány.

- Podpora čtenářské gramotnosti a rozvoje potenciálu každého žáka
- Podpora matematické gramotnosti a rozvoje potenciálu každého žáka

SWOT byla doplněna s přihlédnutím k dřívějším dotazníkovým šetřením, dotazníkovému šetření realizačního týmu projektu z června 2024 - mapujícího potřeby škol v oblasti využívání moderních didaktických forem i s přihlédnutím k dalším aktuálním poznatkům členů pracovních skupin. Byla projednána všemi pracovními skupinami MAP IV, členy realizačního týmu a následně také Řídícím výborem MAP.

Ke SWOT povinných opatření MAP IV je na konci této kapitoly doplněna souhrnná SWOT analýza dalších oblastí vzdělávání rozvíjených školami, které jsou relevantní pro případnou podporu z ESIF.

SWOT – Podpora moderních didaktických forem vedoucích k rozvoji klíčových kompetencí

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none">• Základní školy v území využívají např. didaktické hry, kooperativní učení, zážitkovou pedagogiku, inscenační metody, individuální učení ...• Základní školy již dosáhly dílčích úspěchů při aktivizaci žáků s pomocí moderních didaktických metod, např. v podobě převzetí větší míry odpovědnosti za vlastní učení (v 9. třídách).• Školy usilují o rozvoj využívání moderních didaktických forem.	<ul style="list-style-type: none">• Stereotypy u pedagogů.• Velký počet žáků/děti ve třídách.• Větší náročnost práce v rovině příprav na výuku i v rovině časové.• Vyšší nároky na funkční vztahy ve třídním kolektivu (klíma třídy).• Únava a syndrom vyhoření pedagogů.• Nedostatek a malá zastupitelnost personálu znesnadňují rozvoj moderních didaktických metod v předškolním vzdělávání, projevují se také nedostatky v rovině odborné přípravy budoucích pedagogů.
Příležitosti	Hrozby
<ul style="list-style-type: none">• Podpora v rámci MAP a projektů EU.• DVPP.• Reforma RVP a změna časové dotace výuky některých předmětů.• Sdílení zkušeností mezi školami.• Metody vedoucí k větší diferenciaci výuky a gradaci úkolů, nebo k rozvoji vrstevnického učení ...	<ul style="list-style-type: none">• Nedostatečné finanční a personální zajištění výuky.• Nedodržení učebního plánu v důsledku vyšší časové náročnosti výuky s pomocí moderních didaktických metod (požadovaná kvalita výuky a objem učiva jdou proti sobě).• Nevhodná volba nebo špatné použití nových metod – nové metody nemusí vyhovovat všem dětem/žákům.• Velký rozptyl v úrovni žáků znásobí náročnost výuky.• Opominutí frontální výuky.

Současný stav – základní školy nejčastěji využívají: Didaktické hry, kooperativní učení, zážitkovou pedagogiku, inscenační metody, frontální výuku, individuální učení. Nejméně využívanými metodami jsou: Tandemová výuka, vrstevnické učení, heuristické metody. Základním školám se využitím moderních didaktických metod již podařilo aktivizovat část žáků a dosáhnout dílčích úspěchů v podobě větší jistoty žáků při práci s chybou, zvýšení jejich sebevědomí při prezentaci před skupinou, zvýšení motivace i částečného převzetí větší míry odpovědnosti za vlastní učení (u žáků 9. ročníků), lepšího porozumění učivu a posílení schopnosti řešit problémy.

Základní školy nejvíce potřebují rozvíjet především tandemovou výuku, zážitkovou pedagogiku a projektové učení, skupinovou výuku, didaktické hry ale také vylepšit své dosavadní využívání IT technologií. Vzhledem k velké heterogenitě složení tříd (děti s nadáním vs. děti s PO/OMJ) potřebují rozvíjet obecně metody vedoucí k větší diferenciaci a gradaci úkolů a zadávaných aktivit a rozvíjet také podporu vrstevnického učení, která může být v praxi velmi efektivní. Potřebují více prostoru na dělení tříd (např. rozšířit školy o nové učebny). Potřebují rozmanitější nabídku DVPP a také změnu časové dotace některých předmětů. Velkou pomocí by pro ně bylo rozšíření tandemové výuky, které by poskytlo větší prostor pro využití individuální péče např. o žáky s SVP.

Základní školy od využití moderních didaktických metod očekávají především větší pestrost i efektivitu výuky, větší zájem žáků o výuku, větší podporu samostatnosti a soběstačnosti a zapojení se žáků do společnosti. Očekávají větší interaktivitu při hodině, větší individualizaci výuky, větší propojení poznatků z různých oborů, rozvoj digitálních kompetencí, propojení teorie s praxí a rozvoj klíčových kompetencí v reálných situacích. Očekávají personalizovanou formu učení, lepší a rovnoměrnější zajištění pokroku v učení všem skupinám žáků ve třídách, větší míru samostatnosti žáků a jejich práci na individuálních projektech.

Základní školy čelí při využívání moderních metod překážkám ve formě zaběhlých stereotypů u pedagogů, většího počtu žáků ve třídách, vysoké časové náročnosti na přípravu hodin s využitím moderních didaktických metod, finančních, personálních a jiných omezení, nerespektování učitele některými žáky. Moderní didaktické formy, které mají jako společné jmenovatele aktivního a spolupracujícího žáka a učitele více v roli průvodce a koordinátora, kladou mnohem vyšší nároky na funkční vztahy ve třídních kolektivech, než by tomu bylo v případě převažující frontální výuky. Překážkou tedy může být nedostatek času a efektivních metod k budování bezpečného klimatu ve třídách a podpora vztahů jak žáků navzájem, tak třídy jako kolektivu s jejich učiteli. Negativním důsledkem aplikace moderních metod tedy může být v začátku větší náročnost práce ve třídě, než si žáci s učiteli vyjasní pravidla a své role.

Základní školy identifikovaly následující hrozby, které mohou provázet využití moderních didaktických metod ve výuce. Jde o opomenutí frontální výuky, která je jednou z vhodných forem výuky. Dále jde o únavu či vyhoření pedagogů, kteří budou chystat a zavádět novinky. Tyto nové metody práce nemusí vyhovovat všem žákům, všichni žáci nemusejí být schopni se do nich zapojit. Metody je potřeba volit a upravovat vždy s ohledem na žáky a jejich reálné možnosti. Velký rozptyl úrovně žáků ve třídě je také nežádoucí, protože znásobí náročnost výuky. Negativně se může projevit také rozpor mezi kvalitou výuky a vyžadovaným objemem učiva, je zde potenciální riziko nedodržení učebního plánu. Někteří žáci mohou také moderní metody vnímat jen jako hru, a ne jako výuku.

Jednou z možností, jak dosáhnout zlepšení, je využít projekt MAP. V projektu MAP mají základní školy zájem o následující formy podpory v tomto pořadí: Sdílení inspirativní praxe

mezi školami, DVPP, externí podpora pro metodiky, vedoucí předmětových skupin, externí podpora pro vedení školy, akce pro rodiče.

Současný stav – mateřské školy nejčastěji využívají: Didaktické hry, zážitkovou pedagogiku, individuální učení, kooperativní učení a situační metody. Nejméně využívají: Vrstevnické učení a tandemovou výuku. Mateřským školám se podařilo dosáhnout s pomocí moderních didaktických metod následujících dílčích úspěchů: Posílit sebevědomí dětí, zlepšit přípravu na vstup do ZŠ i u dětí se SVP, zlepšit komunikační dovednosti dětí, podpořit rozvoj emoční inteligence, rozvinout schopnost hodnotit vlastní nedostatky i úspěchy a hledat cestu ke zlepšení. Došlo ke snížení tlaku na výkon, rozvoji individualizace vzdělávání a vylepšení klimatu tříd, ale také ke zvýšení zájmu a motivace dětí k rozvoji klíčových kompetencí v reálných situacích. Děti se staly aktivními účastníky učení, posílána byla samostatnost dětí, schopnost řešit problém, efektivně komunikovat a spolupracovat. Obecně lze konstatovat, že nové metody mohou přispět k lepšímu poznání možností každého dítěte a žáka i ke zlepšení pedagogické diagnostiky. Tím, že je každé dítě jedinečné, potřebuje i jedinečný přístup. Čím více možností pro vzdělávání školy mají, tím více dětí a žáků má možnost zažít ve více vzdělávacích oblastech úspěch.

Mateřské školy si přejí rozvíjet tandemovou výuku, ale jsou si vědomy značných úskalí v oblasti personálního zajištění, případně i zastupitelnosti pedagogů. Potřebují zároveň rozvoj kooperativních, situačních, inscenačních a zážitkových metod včetně projektové výuky a interaktivních forem výuky v podobě skupinových prací a diskusí rozvíjejících kritické myšlení. Usilují o rozvoj heuristických metod, rozvoj formativního hodnocení i větší využití moderních technologií ve výuce. Nové metody chtějí využít pro edukaci v oblasti udržitelnosti a ochrany životního prostředí, prostřednictvím formálního i neformálního učení. V praxi však jsou mateřské školy limitovány velkým počtem dětí na jednoho pedagoga, individuální výuka je tak možná při dobré organizaci práce, využití asistentů pedagoga aj. Školy proto musí volit vhodný poměr skupinové a individuální výuky a těmto organizačním formám podřizovat výběr vhodných didaktických forem.

Mateřské školy od využití moderních didaktických metod očekávají zkvalitnění výuky. Očekávají rozvoj dovedností dětí pro snazší a pozvolný přechod z MŠ do ZŠ, přirozené učení, příjemnou pracovní atmosféru, větší samostatnost a adaptabilitu dětí, větší zapojení poznatků a podnětů z rodinného prostředí, přirozené spontánní využívání všech nabízených metod, propojení formálního a neformálního vzdělávání, využití moderních technologií ve výuce. Dále očekávají možnost diferencovaného přístupu ke každému dítěti podle jeho individuálních potřeb a preferencí, vytvoření příležitostí pro interaktivní a kooperativní učení, zvýšení zájmu dětí o vzdělávání a tím i zlepšení jejich motivace k učení, aktivní zapojení dětí do výuky a rozvoj jejich kritického a tvůrčího myšlení, komunikace, spolupráce a kreativity. Pluralita vzdělávacích možností by měla mít za důsledek, že dítě má možnost objevovat nejen

svět okolo sebe, ale především sebe samo. Dítě, by mělo vědět, že za vzděláváním a objevováním nevede jen jedna cesta, ale že může zkusit více možností.

Mateřské školy se potřebují posunout v oblasti spolupráce školy a rodiny, zájmu pedagogického týmu o nové metody, navýšení úvazků pedagogických pracovníků pro tandemovou výuku, většího počtu asistentů k nesamostatným a jinak znevýhodněným dětem, v motivaci zaměstnanců, individualizaci výuky. Dále potřebují snížit počty dětí na třídách, vysoký počet dětí na třídě brání individualizaci výuky. Školy by uvítaly sdílení inspirace, videoukázky, sdílení zkušeností a ukázek práce, inspirující odkazy k využití didaktických forem v jiných školách, či skupinách. Uvítaly by také personální podporu. Usilují o zefektivnění spolupráce mezi pedagogy, změnu pohledu na vzdělávání a překonání obav z nových metod a z inovace, usilují o přístup ke kvalitnímu DVPP a získání přehledu o dění na dalších mateřských školách. Potřebují proškolit pedagogy v oblasti cíleného vedení dětí při pohybových aktivitách, podporovat informovanost a způsoby pedagogického působení v oblasti předčtenářské gramotnosti (rozvoje slovní zásoby dětí, konstruktivních rozhovorů, kladení otázek a odpovědí, využití kritického způsobu myšlení). Pomoc potřebují i při péči o děti s OMJ, např. v podobě dalších asistentů atd.

Mateřské školy se setkávají s následujícími překážkami. Zásadní je nedostatek personálu, malá zastupitelnost (a velká nemocnost) pedagogů v kombinaci s velkým počtem dětí v jedné třídě. Jeden pedagog v početné třídě na rozvoj moderních forem výuky nestačí. Problematické je také shánění potřebných asistentů pedagoga a poměrně velká nevyzrálость a nesamostatnost dětí. K tomu se přidružuje ještě nedostatek v rovině odborné přípravy učitelů, kterým chybí dostatečné znalosti a dovednosti pro efektivní využití moderních didaktických forem ve výuce a neochota některých starších pedagogů učit se novému přístupu.

Mateřské školy identifikovaly následující hrozby. Důraz na nové metody může vést ke zkreslení pohledu na vzdělávací výsledky, přílišné upínání se na formu může v extrému vést ke snížení obsahu vzdělávání. Rizikem je také přetěžování zaměstnanců v náročných situacích, zvýšená nemocnost, případně odchod části zaměstnanců. Nedostatečná znalost a dovednost pedagoga (nevhodné zařazení činností do bloku, špatná organizace práce...) může mít za následek nepochopení záměru dětmi a nulovou efektivitu vzdělávací činnosti. Děti nebudou zaujaty, budou nepozorné, neposunou se kupředu.

Možným řešením je využití projektu MAP. V projektu MAP mají mateřské školy zájem o následující formy podpory v tomto pořadí, DVPP, sdílení inspirativní praxe mezi školami, externí podpora pro vedení školy, externí podpora pro metodiky, vedoucí předmětových skupin apod., akce pro rodiče.

SWOT – Podpora pedagogických a didaktických kompetencí pracovníků ve vzdělávání a podpora managementu třídních kolektivů

<p>Silné stránky</p> <ul style="list-style-type: none">• Předávání zkušeností.• Vzájemná podpora a spolupráce.• Šablony OP JAK.• Plánování.• Organizace ped. procesu.• Materiální zajištění.• Poskytování zpětné vazby.• Komunikace.• Atmosféra ve škole.• Řešení krizových situací.• MAP.• Ředitelská akademie.	<p>Slabé stránky</p> <ul style="list-style-type: none">• Nedostatek kvalifikovaných pracovníků.• Vyšší věk PP.• Kapacita školy.• Prevence syndromu vyhoření.• Přeměna odborných učeben na kmenové.• Zanedbaný technický stav budov = odvádí to ředitele od řízení pedagogického procesu.• Chybí specializované profese.
<p>Příležitosti</p> <ul style="list-style-type: none">• Dostupnost DVPP• Nové trendy, metody a poznatky.• Spolupráce s ostatními organizacemi.• MAP.• Ředitelská akademie.• Tripartitní setkávání pedagogů a vedení.• Plán profesního rozvoje pedagogů.• Práce s vizí školy, s cíli, s etickým kodexem.• Spolupráce se SRPŠ.• Různé dotační programy.• Uvádějící učitelé pro začínající pedagogy (už i probíhá).• Stáže na jiných školách.	<p>Hrozby</p> <ul style="list-style-type: none">• Nedostatek časové kapacity PP.• Stárnutí pedagogického sboru.• Nekvalifikovanost někt. Pracovníků.• Chybí nástroje pro práci s problémovými žáky.• Kapacita školy.• Administrativní zátěž.• Nedostatek časové kapacity na hodnocení a rozvoj ped. procesu.• Příliv ukrajinských uprchlíků – nedostatek míst pro spádové žáky.• Nepružnost nadřízených orgánů – konkrétně MHMP.• Zahlcení mnohostránkovými metodickými pokyny/manuály z MŠMT.• Příliš rozsáhlá neřízená inkluze.• Přetrvávající znevažování pedagogické práce ve společnosti.• Stále náročnější práce i komunikace s rodiči žáků, komplikované vysvětlování a zajišťování souhlasu rodičů, zneužívání sociálních sítí.• Nejistota vývoje českého školství (např. debaty politiků o možnosti zrušení 9. tříd).

Všechny školy v území podporují v rámci své činnosti hodnocení a zlepšování kvality i výstupů pedagogického procesu. Podporují plně rozvoj pedagogických, didaktických, ale i manažerských kompetencí pracovníků ve vzdělávání. K dispozici je široká nabídka DVPP. K financování DVPP lze využít rozličné dotace, např. hojně využívané projekty zjednodušeného financování - Šablony OP JAK. Ne vždy jsou vzdělávací programy prakticky orientované. Pracovníci ve vzdělávání upřednostňují prakticky orientované a zacílené vzdělávání, řešící jejich konkrétní potřeby před teoreticky zaměřenými workshopy. Ve společnosti poklesl zájem mladých lidí o pedagogická povolání, kterým v rovině mezd úspěšně konkurují další profese, a tak se zvyšuje věkový průměr i časové vytížení pedagogického sboru. Zapotřebí je proto předcházet rozvoji syndromu vyhoření a podporovat pedagogy ve všech dovednostech potřebných k adaptaci a vyrovnání se s rostoucími požadavky. Za tímto účelem byly již dříve v rámci MAP organizovány aktivity kolegiálního vzdělávání pedagogů a vedení škol. Šlo o aktivity „Ředitelská akademie MAP“, setkání učitelů lídrů, zástupců aj.

Identifikované problémy a jejich příčiny:

- Malý zájem o učitelské povolání.
- Nedostatek absolventů - kvalifikovaných učitelů přírodovědných předmětů.
- Administrativní zátěž, méně času na efektivní sdílení, setkávání, předávání zkušeností, vedení a hodnocení ped. procesu s pedagogy.
- Příliv žáků ukrajinských uprchlíků – školy jsou plné, hrozba pro zápisy do 1. ročníku (přeplněné školy bez odpovídajícího prostorového a personálního zajištění nemohou umožňovat kvalitní inkluzivní vzdělávání, ani optimální rozvoj pedagogických a didaktických kompetencí pedagogů či efektivní management třídních kolektivů).

Mateřské školy potřebují:

- Podporu v oblasti digitalizace (IT kompetence pedagogů).
- Potřeba částečné podpory speciálního pedagoga, logopeda aj.
- Podpora ve vzdělávání dětí cizinců.
- Podpora v administrativní oblasti pro ředitele škol.

Základní školy potřebují:

- Vhodné DVPP.
- Dostatek kvalifikovaných pedagogů.
- Podpora metodického vedení začínajících pedagogů a asistentů.
- Efektivně diferencovat výuku.
- Psychology a spec. pedagogy do škol.
- Normativní a trvale udržitelné financování chodu ŠPP (plné úvazky psychologa a spec.ped.).
- Méně administrativy a více běžné pedagogické práce s žáky.
- Zohledňování prostorové kapacity školy, bez výjimky počtu žáků ve třídě (max. 30, místo 34), resp. i nižší počet.

- Omezení nelimitované inkluze → větší kapacita speciálních škol (inkluze může být prospěšná jen tehdy, je-li dobře zvládnuta, připravena a po všech stránkách perfektně zajištěna).
- Možnost přeradit nově nastupující dítě, které není ani s asistentem schopno inkluzivního vzdělávání, do speciální školy.

Řešením pro MŠ i ZŠ může být:

- Vhodné DVPP.
- Sdílený specialista pro více škol. Spolupráce a sdílení dobré praxe.
- Střední článek podpory.
- Podpora osobnostního rozvoje, možnost sdílení zkušeností a supervize v prostředí školy.
- Navazování užší a cílené spolupráce s organizacemi, které se zabývají problematikou začleňování cizinců do majoritní populace.
- DVPP v oblasti metod výuky ČJ i pro předškolní děti a mladší předškolní děti v mateřské škole, vzdělávání zaměřené na diagnostiku při odhalování speciálních vzdělávacích potřeb, a to i u dětí s OMJ.

SWOT – Rozvoj potenciálu každého žáka, zejména žáků se sociálním a jiným znevýhodněním

SWOT analýza ZŠ – rozvoj potenciálu každého žáka ...

<p>Silné stránky</p> <ul style="list-style-type: none">• Funkční ŠPP.• Práce VP, SP, AP.• Dobrá spolupráce učitel – asistent.	<p>Slabé stránky</p> <ul style="list-style-type: none">• Početné třídy.• Časová náročnost přípravy diferenciované výuky.• Administrativa.• Nedostatečná spolupráce s některými rodinami.• Bariérovost.• AP – úvazky, ohodnocení.• Financování spec. ped., psycholog.• Nedůvěra části pedagogů k realizaci inkluze v aktuálních podmínkách.• Málo času na práci s nadanými.• Nedostatek kvalifikovaných pedagogů.• Málo formativního hodnocení.
<p>Příležitosti</p> <ul style="list-style-type: none">• Spolupráce se ŠPZ.• Spolupráce s organizacemi podporujícími OMJ.• Dotační programy.• Využití vhodných pomůcek.• Rozvoj hodnot a postojů.• Doučování.• DVPP.• Sdílení.• Možnost zápůjček digitální techniky sociálně slabým žákům, dotační program digitální propast.• Práce s třídními kolektivy – třídnické hodiny.• Začleňování žáků s OMJ do třídních kolektivů.	<p>Hrozby</p> <ul style="list-style-type: none">• Personální zajištění.• Finance.• Spolupráce s rodinou.• Zvýšené množství žáků se SVP, OMJ.• Administrativa.• Stálé legislativní změny.• Nevyjasněné financování školních psychologů a speciálních pedagogů od 1.1.2025, 31.12.2024 končí financování těchto pozic ze Šablon.

SWOT analýza MŠ – rozvoj potenciálu každého dítěte ...

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none">• V MŠ je pěstována kultura komunikace mezi všemi účastníky vzdělávání.• Zařazení dětí s podpůrnými opatřeními, spolupráce s PPP, SPC.• Zařazení dětí s OMJ.• Individuální přístup ke každému dítěti.	<ul style="list-style-type: none">• Velký počet dětí ve třídách – nemožnost individualizace.• Zvyšuje se počet dětí se SVP, OMJ, i logopedických problémů dětí.• Málo pozornosti a podpory pro nadané.• Diagnostika (je náročná, dlouho se na ni čeká, měla by být včasná).• Nedostatek personálu, pedagogů i podpůrných profesí k zajištění inkluze.• Spolupráce pedagog – asistent pedagoga.• Problematická spolupráce rodiny a školy, zejména u cizinců a OMJ.• Sdílení zkušeností.
Příležitosti	Hrozby
<ul style="list-style-type: none">• Snížení počtu dětí ve třídách.• Vnitřní flexibilita vzdělávání ve školách.• Užší spolupráce s rodiči a s organizacemi zabývajícími se touto problematikou (META, InBáze atd).• Spolupráce se ZŠ.• Psychohygiena pedagogů, péče o jejich osobní rozvoj, sebezvzdělávání.• Spolupráce s klinickými logopedy.• Spolupráce se ŠPZ.• Dotační programy.• Využití vhodných pomůcek.• Rozvoj hodnot a postojů.	<ul style="list-style-type: none">• Nedostatečné personální zabezpečení.• Nedostatečné financování.• Spolupráce s rodinou – nespolupracující rodiny a nepřátelský postoj rodičovské veřejnosti k inkluzi.• Zvýšené množství dětí se SVP, OMJ.• Zařazení dětí, které potřebují spec. zařízení a vážných SPCH, které významně narušují výuku.• Administrativa.• Stálé legislativní změny.

Příčiny identifikovaných problémů v oblasti inkluze vycházejí především z celospolečenských procesů a z dosavadního vývoje v oblasti materiálního a personálního zajištění vzdělávání. Navyšování kapacit škol nutných pro moderní inkluzivní vzdělávání spolu s personálním zajištěním jsou jen v omezené míře řešitelné v krátkodobém horizontu v rámci MAP. Představují spíše dlouhodobé koncepční cíle.

Mnoho dílčích problémů však jde řešit prostřednictvím sdílení dobré praxe, podpory rozvoje formativního hodnocení, aktivit cílených vyváženě na hodně i málo talentované děti a žáky, intenzivní spoluprací s poradenskými zařízeními, a intenzivní spoluprací s rodiči. Jako smysluplné se jeví aktivity na podporu dětí a žáků se SVP a s OMJ. V rámci MAP je vhodné pořádat semináře pro rodiče a zapojit je více do podpory vzdělávání dětí a žáků a do spolupráce se školou. (WS pro rodiče dětí a žáků s OMJ, podpora přechodu mezi stupni vzdělávání atd.) Dalším možným podpůrným krokem je překlenutí nedostatečného personálního zajištění inkluzivního vzdělávání (přetížená poradenská zařízení, neúplná školní

poradenská pracoviště) podporou pracovníků ŠPP formou vzájemného sdílení, předávání zkušeností a dobré praxe, popřípadě společnými vzdělávacími aktivitami.

Základní školy indikují následující potřeby:

- Dostatek kvalifikovaných pedagogů.
- Více učitelů se znalostí speciální pedagogiky.
- Podpora metodického vedení začínajících pedagogů a asistentů.
- Méně administrativy a více běžné pedagogické práce s žáky.
- Snížení počtu žáků ve třídách.
- Druhý pedagogický pracovník (asistent pedagoga) do všech tříd zejména na prvním stupni (asistenti pedagoga v každé třídě bez ohledu na doporučení PPP).
- Efektivně diferencovat výuku.
- Psychology a spec. pedagogy do škol.
- Normativní a trvale udržitelné financování chodu ŠPP (plné úvazky psychologa a spec.ped.).
- Poskytování další metodické pomoci pracovníkům školy v oblasti práce s žáky se specifickými potřebami vzdělávání, obzvláště s žáky nadanými, vytváření příležitosti pro prezentaci jejich aktivit, DVPP a semináře cílené na podporu nadaných žáků.
- Více času a prostoru pro podporu a rozvoj nadaných žáků.
- Mentoring v oblasti formativního hodnocení (mentor navštěvuje výuku a konzultuje).
- Lepší systém podpory a financování péče o žáky s OMJ i pracovníky, kteří se jim věnují.
- Zlepšit technické vybavení a zázemí výuky (tablety atd.).

Mateřské školy potřebují:

- Navýšení kapacit / pokles počtu dětí ve třídách.
- Zlepšení systému hodnocení výsledků dětí.
- Podpořit postavení mateřských škol v segmentu školství, jako jeho nezbytné součásti.
- Možnost přeřadit nově nastupující dítě, které není ani s asistentem schopno inkluzivního vzdělávání, do speciální mateřské školy.
- Škola potřebuje větší právní oporu a podporu, aby nebyla brána pouze za hlídací službu, ale byla brána jako součást vzdělávací soustavy.
- Méně administrativních úkonů a menší počet dětí v kolektivu na jednoho pedagoga, nebo více pedagogů v rámci kolektivu, aby bylo více možností, prostoru a času využívat prožitkového učení.
- Navýšit počet speciálních pedagogů. Ideální by byla kombinace učitelů na třídě s kvalifikací předškolní a speciální pedagogiky.
- Vhodné DVPP.
- Navázat kvalitnější spolupráci s rodiči / oslovit rodiče.
- Sdílet zkušenosti týkající se dětí se specifickými potřebami podpory.
- Být rodiči informováni o problémech a potřebách dítěte.
- Školení pro práci s dětmi se SVP, včetně dětí nadaných. Jak poznat nadané dítě v MŠ?

- Užší spolupráci a větší časovou dotaci odborníků z PPP, SPC a dalších. Dlouhá čekací lhůta na tyto odborníky výrazně ztěžuje práci pedagogů a limituje rozvoj potenciálu každého žáka.

Další důležité oblasti SWOT – čtenářská gramotnost a pregramotnost

SWOT analýza MŠ – čtenářská pregramotnost

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none">• Vybavení školy – knihovna, čtenářské koutky.• Spolupráce s dalšími organizacemi (NNO) při podpoře čtenářské pregramotnosti; kvalitní podpora češtiny pro děti s odlišným mateřským jazykem, spolupráce s Metou a InBází.• Účast v projektech podporujících čtenářskou pregramotnost (senioři čtou dětem), kvalitní nabídka činností a kulturních pořadů.• Logopedická prevence, logopedičtí asistenti, spolupráce s klinickými logopedy.• Depistáž pro každé dítě při nástupu.	<ul style="list-style-type: none">• Velký počet dětí ve třídě – nízká časová dotace pro individuální práci.• Vysoké počty dětí s OMJ, SVP, nárůst četnosti i závažnosti logopedických potíží.• Nedostatečné zapojení rodičů v oblasti rozvoje čtenářské pregramotnosti a kompenzace logopedických vad.• Slabá spolupráce s rodinou.• Nedostatek asistentů a podpůrného personálu.• Ndílení dobré praxe v oblasti čtenářské pregramotnosti.• Nízká zastupitelnost a přetěžování personálu v případě krátkodobé nemoci zaměstnanců.• Rostoucí administrativní zátěž.

Příležitosti	Hrozby
<ul style="list-style-type: none">• Využití IT.• Zkušenost s distanční výukou.• Rozšíření technického a materiálního zabezpečení při rozvoji čtenářské pregramotnosti.• Rozvoj čtenářské pregramotnosti a řečových aktivit v rámci školních vzdělávacích programů.• Spolupráce s rodiči (komunitní škola, čtenářská odpoledne, divadlo...).• Využití výzev a dotací např. pro podporu začleňování dětí s OMJ.• Vzájemné hospitace pedagožek – zpětná vazba a předávání zkušeností.• Spolupráce s pedagogickými školami (praktikanti na školách), NPI atd.• Spolupráce se ZŠ.	<ul style="list-style-type: none">• Vysoký počet dětí ve třídách.• Počet žáků se SVP, OMJ a logopedickými obtížemi.• Chybí vypracovaná metodika práce s OMJ.• Nepřípravenost a nedůslednost pedagožek.• Nezájem rodičů – nepodnětné domácí prostředí.• Personální oblast.• Finance na vybavení.• Nedostupnost ICT technologií.• Rostoucí administrativní zátěž.• Popularita digitálních technologií u dětí a v rodinách, kde nahrazuje přirozenou komunikaci.

SWOT analýza ZŠ – čtenářská gramotnost

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none">• Školní knihovny.• Čtenářské kluby.• Sdílení mezi vyučujícími.• Zapojení do projektů.• Nadšení části pedagogů.• Podnětné rodinné zázemí.• Čtenářské dílny.• Knihobudky.• Bazar knih.• Divadelní představení.• Prezentace knih z rodinného prostředí.• Denní práce s knihou.	<ul style="list-style-type: none">• Velký počet žáků ve třídách.• Nárůst počtu žáků se SVP.• Nárůst počtu žáků s OMJ.• Nedostatečná podpora nadaných žáků.• Malé zapojení do soutěží.• Malá motivace žáků.• Nízká schopnost čtení s porozuměním.• Nepodnětné rodinné zázemí.• Různorodá kvalita DVPP.• Cena knih a časopisů.

Příležitosti	Hrozby
<ul style="list-style-type: none">• Tvorba školních časopisů.• Využití IT.• Zkušenost s distanční výukou.• RWCT.• Spolupráce s knihovnou a s dalšími subjekty.• Návštěvy kulturních akcí.• Dotační programy.• DVPP.• Hospitace, supervize, párová výuka, sdílení dobré praxe.• Spolupráce s rodiči.• Větší zapojení do projektů.• Spolupráce ZŠ – MŠ.• Volně přístupné knihy.• Doučování.	<ul style="list-style-type: none">• Personální oblast.• Finance na vybavení.• Počet žáků se SVP, OMJ.• Prohlubování rozdílů mezi žáky.• Popularita digitálních technologií.• Relativizace hodnot.• Fake news.• Nereálná očekávání a požadavky rodičů.• Nespolupracující rodiče.

V oblasti čtenářské gramotnosti a pregramotnosti se jeví jako problematický růst počtu dětí a žáků se SVP a s OMJ v kombinaci s klesající podnětností rodinného zázemí části žactva. Z toho vyplývá snížená motivace dětí a žáků k aktivnímu čtení a v obecné rovině také nižší motivace k zapojení do aktivit školy i do dovednostních a znalostních soutěží. V rovině výstupů vzdělávání to pak u žáků negativně ovlivňuje rozvoj schopnosti čtení s porozuměním.

Řešení vhodné k realizaci v rámci partnerství MAP může spočívat v rozvoji aktivit na podporu motivace dětí a žáků, využití aktivizujících metod učení, rozvoji aktivit podporujících děti a žáky se SVP a OMJ. Krom rozvoje dílčích každodenních aktivit škol v oblasti podpory čtenářské gramotnosti (např. čtecí babičky aj.) se jeví jako klíčové oslovit rodičovskou veřejnost, a to alespoň ve formě organizace informačních a podpůrných seminářů (workshopů) zacílených také na rodiče dětí a žáků se SVP a OMJ. Cílem je více zapojit rodiče a přimět je alespoň částečně k větší podpoře dětí při vzdělávání a také pokud možno k větší spolupráci se školou. Dalším možným podpůrným krokem je překlenutí nedostatečného personálního zajištění inkluzivního vzdělávání (přetížená poradenská zařízení, neúplná školní poradenská pracoviště) podporou pracovníků ŠPP formou vzájemného sdílení, předávání zkušeností a dobré praxe, popřípadě společnými vzdělávacími aktivitami.

Mateřské školy potřebují:

- Nabídku metodické pomoci pro práci s dětmi a rodinami s OMJ.
- Motivaci rodin OMJ k zapojení českého jazyka do běžné komunikace v rodinách.
- DVPP v této oblasti – nové podněty, příklady dobré praxe.
- Logopeda a spolupráci s logopedickou poradnou.
- Speciálního pedagoga.
- Snížit počty dětí, zvýšit počet kvalifikovaných pedagogů a asistentů.
- Intenzivnější spolupráci s rodinou.

- Užší spolupráci a větší časovou dotaci odborníků z PPP, SPC a dalších. Dlouhá čekací lhůta na tyto odborníky výrazně ztěžuje práci pedagogů a limituje rozvoj potenciálu každého žáka.
- Pomoc při práci s mimořádně nadanými dětmi.
- Finanční prostředky na nákup výukového materiálu, knížek a obnovu čtenářských koutků.

Základní školy indikují potřebu finanční podpory pro obnovu a odpovídající vybavení knižního fondu (včetně zjednodušených cizojazyčných knih), chod knihovny a plat knihovnice. Uvítaly by možnost většího finančního ohodnocení pedagogů a pomoci při snížení pracovní zátěže pedagogů.

Finanční podpora při zajištění specifických pomůcek i pomoc při shánění aprobovaných učitelů ČJ, pestřejší nabídka DVPP, spolupráce s DDM v zajištění zájmových volnočasových činností, mimoškolní aktivity - např. čtenářský klub nebo literární klub – pod vedením externích pracovníků (studentů pedagogických fakult).

Další důležité oblasti SWOT – matematická gramotnost a pregramotnost

SWOT analýza MŠ – matematická pregramotnost

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none">• Školní vzdělávací programy (jsou stanoveny konkrétní cíle).• Dostupné kvalitní didaktické materiály.• Spolupráce se ZŠ.• Vybavení školy stavebnicemi, didaktickými pomůckami podporující matematiku.• Využívání interaktivních tabulí v průběhu celého dne.• Nová diagnostika mapující všechny dovednosti matematických dovedností dítěte.	<ul style="list-style-type: none">• Nedostatečná práce s nadanými - chybějící individuální aktivity s dětmi s mimořádným zájmem o počítání nebo logiku.• Velké počty dětí ve třídách, nemožnost individuálního přístupu.• Nárůst dětí se SVP, logopedickými obtížemi a OMJ.• Využívání interaktivních metod a pomůcek v oblasti rozvoje matematické pregramotnosti.• Menší zastoupení aktivit s řešením problému - logické myšlení.• Nedostatečná PC gramotnost u zaměstnanců školy.• Nízká zastupitelnost a přetěžování personálu v případě krátkodobé nemoci zaměstnanců.
Příležitosti	Hrozby
<ul style="list-style-type: none">• Využití IT.• Zkušenost s distanční výukou.• Smysluplné DVPP.• Dotační výzvy na vybavení.• Možnost navázání spolupráce s organizací podporující nadané děti.• Spolupráce s pedagogickými školami (praktikanti na školách).• Účast na projektech, v soutěžích, propagace školy.• Zajištění podnětných didaktických matematických pomůcek - rozšíření technického a materiálního zázemí pro rozvoj matematické pregramotnosti.• Spolupráce a předávání zkušeností mezi pedagogy.• Zajištění pedagogické diagnostiky.• Informovanost, podpora a zpětná vazba ze strany rodičů.	<ul style="list-style-type: none">• Velký počet dětí ve třídách a narůstající počet SVP, OMJ a logoped. Obtíží.• Nedostatečné personální zajištění.• Nepochota pedagogických pracovníků pro práci s interaktivními pomůckami (vyšší věkový průměr pedagogů).• Nekvalitní DVPP.• Zvyšování administrativní zátěže vedení MŠ i pedagogů.• Finanční výdaje – nedostačující provozní příspěvek a ONIV.• Nezájem ze strany rodičů a dětí.• Nadužívání digitální techniky.

SWOT analýza ZŠ – matematická gramotnost

<p>Silné stránky</p> <ul style="list-style-type: none">• Sdílení a spolupráce.• Nadšení pedagogů.• Podpora ze strany vedení.• Kluby logických her.• Využití IT.• Nové metody ABAKU, Hejný.	<p>Slabé stránky</p> <ul style="list-style-type: none">• Nedostatečná práce s nadanými.• Mezipředmětové vztahy.• Počet dětí ve třídě.• Nízká motivace žáků.• Neporozumění zadání slovních úloh.• Nízká finanční gramotnost.• Změna PHmax snížila počet vyučovaných hodin – menší možnost realizace půlených hodin a párové výuky.
<p>Příležitosti</p> <ul style="list-style-type: none">• RWCT.• Využití IT.• Zkušenost s distanční výukou.• Klub logických her.• Dotační výzvy na vybavení.• Smysluplné DVPP.• Kroužky.• Didaktické pomůcky.• Párová výuka.• Půlené hodiny/dělené skupiny.• Posilování mezipředmětových vztahů.• Doučování.• Nové metody ABAKU, Hejný.	<p>Hrozby</p> <ul style="list-style-type: none">• Personální zabezpečení.• Malá motivace žáků.• Inkluze – zvyšující se počet žáků s čím dál závažnějšími diagnózami.• Odchody na víceletá gymnázia.• Nedostatek financí na nákup, údržbu ICT a SW.• Tlak veřejnosti na dominantní využívání výuky Hejného matematiky – ta však dle zkušenosti pedagogů 2.stupně není vhodná pro všechny žáky.• Slučování tříd po odchodu žáků na víceletá gymnázia se stane na školách pravidlem.

V oblasti matematické gramotnosti a pregramotnosti se prolínají negativa i vhodná řešení identifikovaná a popsána v oblasti čtenářské gramotnosti. Z této základny pak vyplývají specifické problémy, např. neporozumění zadání slovních úloh v důsledku nedostatečných kompetencí žáků v oblasti čtení s porozuměním, či nedostatečně rozvinutých komunikačních schopností. Zmenšený prostor k péči o nadané žáky v podmínkách ZŠ vytižených plně nároky inkluzivního vzdělávání pak v kombinaci s hrozbou odchodu talentovaných žáků na víceletá gymnázia může umocnit negativní dopad na výstupy základního vzdělávání.

Identifikované vhodné řešení realizovatelné v rámci MAP spočívá v podpoře motivace dětí a žáků, v posílení vnímání mezipředmětových vztahů žáky a v podobě vyšší podpory využití logického a kritického myšlení, logických her a soutěží. Jejich využití by mělo umožnit diferencovaný přístup k žákům méně i více nadaným. Tak, aby obě skupiny mohly zažít úspěch a mohly postupně zlepšovat své dovednosti. Dalším možným podpurným krokem je překlenutí nedostatečného personálního zajištění inkluzivního vzdělávání (přetížená poradenská zařízení, neúplná školní poradenská pracoviště) podporou pracovníků ŠPP formou

vzájemného sdílení, předávání zkušeností a dobré praxe, popřípadě společnými vzdělávacími aktivitami.

Mateřské školy potřebují:

- Nižší počet dětí ve třídě.
- Finanční prostředky na pomůcky k programování.
- Kvalitní DVPP.
- Pomoc při práci s mimořádně nadanými dětmi – stejně jako u čtenářské pregramotnosti, platí stejné problémy a jejich řešení.
- Postupné doplnění ICT a proškolení pedagogů v práci s ICT.
- Celoplošné pokrytí internetovým připojením - konektivita.
- Sdílení poznatků a zkušeností s jinými školami (pedagogy).
- Větší nabídku kreativních pomůcek, které budou mít svůj systém, navazování, pokračování, příběhy apod.
- Užší spolupráci a větší časovou dotaci odborníků z PPP, SPC a dalších. Dlouhá čekací lhůta na tyto odborníky výrazně ztěžuje práci pedagogů a limituje rozvoj potenciálu každého žáka.

Základní školy potřebují pomoc především v oblasti snížení počtu žáků ve třídách a při zajištění dělení hodin, kdy rozdělení třídy na menší skupiny (obdobně jako tomu je při výuce cizích jazyků) výrazně usnadní individuální přístup k žákům. Toto je nejvýraznější požadavek indikovaný drtivou většinou škol. Dále školy potřebují navázat spolupráci s fakultami připravujícími budoucí učitele matematiky a následně i pomoc s udržením čerstvých absolventů pedagogických oborů ve školství.

Souhrnná SWOT analýza rozvoje potenciálu každého dítěte a žáka v dalších oblastech relevantních pro podporu z ESIF

- Rozvoj podnikavosti, iniciativy a kreativity dětí a žáků.
- Rozvoj kompetencí dětí a žáků v polytechnickém vzdělávání.
- Výchova k udržitelnému rozvoji – zahrnuje EVVO, rozvoj sociálních a občanských kompetencí dětí a žáků, rozvoj kulturního povědomí a vyjádření dětí a žáků (příjemce může zvolit jen některou z částí, které se bude věnovat).
- Mediální gramotnost.
- Rozvoj kompetencí dětí a žáků pro aktivní používání cizího jazyka.
- Rozvoj českého jazyka u dětí a žáků s jeho nedostatečnou znalostí.
- Rozvoj vztahu k místu, kde děti a žáci žijí, mezigenerační soužití.
- Wellbeing (duševní zdraví dětí, žáků a pedagogů).

Souhrnná SWOT pro další oblasti vzdělávání

<p>Silné stránky</p> <ul style="list-style-type: none"> • Žákovské parlamenty. • Třídnické hodiny. • Hezké prostředí. • Nadšení pedagogů. • Vztah žák učitel/dítě učitel. • Celkové klima škol. • Volnočasové aktivity. 	<p>Slabé stránky</p> <ul style="list-style-type: none"> • Prostory. • Nedostatek času na individuální práci se žáky. • Finance (nejistota, nesystémovost). • Přetíženost pedagogů. • Vysoké počty dětí. • Nezkušenost pedagogů.
<p>Příležitosti</p> <ul style="list-style-type: none"> • DVPP. • Spolupráce s externisty. • Finance. • Spolupráce mezi stupni škol. • Projektové vyučování. • Spolupráce mezi školami. 	<p>Hrozby</p> <ul style="list-style-type: none"> • Personální. • Spolupráce s některými rodinami. • Přetížení pedagogů. • Přetížení ŠVP → přetížení žáků.

Identifikované příčiny problémů a slabin v této oblasti byly do značné míry v rámci SWOT již popsány, protože souvisejí s problémy rozvoje potenciálu každého dítěte a žáka identifikovanými v předchozích částech SWOT. (Oblast čtenářské a matematické gramotnosti, oblast rozvoje potenciálu každého dítěte/žáka.)

Rozvoj výše zmíněných kompetencí je poznamenán současnou dobou, která přinesla zlepšení digitálních kompetencí žáků na úkor sociálních, občanských a dalších.

V rámci podpory rozvoje dalších kompetencí dětí a žáků je však možné v MAP využít spolupráce s organizacemi neformálního vzdělávání, NNO a dalšími subjekty. Zde se jeví jako vhodné zejména informovat školy i veřejnost o nabídce činnosti organizací neformálního

vzdělávání a volnočasových aktivit a podporovat spolupráci škol a organizací neformálního vzdělávání.

Školy pocítují následující problémy:

- Individualizovaná společnost, děti se mimo školu mnohdy nesocializují.
- Obavy části žáků být kreativnější a upozorňovat tak na sebe.
- Velký nárůst žáků s OMJ a SVP a s tím související nutná diferenciací výuky.
- Nedostatek kvalifikovaných pedagogů k rozdělení tříd do menších skupin.
- Chybí kvalitní pedagogové pro výuku Aj.
- Výuka přírodovědných předmětů je omezena nedostatkem prostor a vybavení pro laboratorní práce a tím sníženou možností vlastní experimentování žáků. Tento nedostatek je důsledkem postupného nárůstu počtu žáků školy a s ním spojenou přeměnou odborných pracoven na kmenové třídy.
- Chybí personální i dostatečné finanční prostředky pro zajištění funkčnosti a dalšího rozvoje IT techniky tak, aby škola mohla i nadále splňovat zvyšující se nároky moderní doby v oblasti vzdělávání.
- Chybí IT odborník na plný úvazek.
- Nedostatek prostoru pro dramatickou výuku.
- Problémy s obnovením školních dílen a zahrady / prostory, vybavení, kvalifikování učitelé aj.

Školy potřebují podporu a pomoc při:

- Zajištění dostatečného množství kvalifikovaných pedagogů, asistentů pedagoga, speciálních pedagogů a psychologů.
- Zajištění IT odborníka na plný úvazek.
- Zajištění finančních prostředků jak na vybudování, tak na správu sítě.
- Sehnání kvalitních učitelů Aj; kvalitních učitelů na přírodovědné předměty.
- Získání finančních prostředků na výpočetní techniku pro žáky do výuky.
- Sdílení dobré praxe v oblasti školních a mimoškolních akcí.
- Financování dopravy na exkurze.
- Exkurze do výrobních podniků, realizace Dnů řemesel.
- Zajištění kvalitního DVPP pro pedagogy dílen.
- Vybudování další multimediální učebny pro výuku cizích jazyků a informatiky, vybavení školy větším množstvím pomůcek pro výuku robotiky.
- Zajištění multimediálních interaktivních učebnic.
- Zajištění odpovídajících kapacit školy i odborných učeben.